

Notat til statsrevisorerne
om
den fortsatte udvikling i sagen om grønne regnskaber og miljøledelse
(beretning nr. 11/01)

I. Indledning

1. I mit § 18, stk. 4-notat af 10. oktober 2002, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for finansåret 2001, s. 165-167, tilkendegav jeg, at jeg fandt det velbegrundet med en styrkelse af de grønne regnskaber og miljøledelse i staten, samt at jeg fortsat ville følge sagen. Min tilkendegivelse skulle bl.a. ses på baggrund af, at § 18, stk. 4-notatet blev afgivet samtidig med, at Finansministeriet overvejede udformningen og indholdet af den nye rapporteringsordning for statslige virksomhedsregnskaber. Flere ministerier tilkendegav derfor i deres redegørelse til Rigsrevisionen, at de for så vidt angik initiativer på området ville afvente resultatet af overvejelserne om den nye virksomhedsregnskabsordning.

II. Grønne regnskaber og miljøledelse

2. Med Finansudvalgets tiltrædelse af Finansministeriets aktstykke nr. 63 af 26. november 2002 blev indholdet af de såkaldte årsrapporter, som erstatter den tidligere virksomhedsregnskabsordning, fastlagt. Grønne regnskaber er ikke omfattet af det obligatoriske indhold i årsrapporterne, men det fremgår af bilaget til aktstykket, at de kan placeres i årsrapporternes bilagsdel, hvis ressortdepartementet eller Finansministeriet er indforstået hermed. Dette er en ændring i forhold til virksomhedsregnskabs-

ordningen, hvor den enkelte statslige virksomhed selv afgjorde, om virksomhedsregnskabet skulle indeholde grønt regnskab. Hertil kommer, at Økonomistyrelsens vejledning i udarbejdelse af årsrapporter, i modsætning til Økonomistyrelsens vejledning i udarbejdelse af virksomhedsregnskaber, ikke indeholder retningslinjer for udarbejdelse af grønne regnskaber.

3. Som led i opfølgningen på beretning om grønne regnskaber og miljøledelse har jeg undersøgt, i hvilket omfang de statslige virksomhedsregnskaber/årsrapporter for 2001, 2002 og 2003 var bilagt grønne regnskaber. Resultatet fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Virksomhedsregnskaber/årsrapporter 1997-2003, antal og andel, der indeholdt/ var bilagt grønt regnskab

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Virksomhedsregnskaber/årsrapporter, antal	135	162	172	170	164	147	169
Grønne regnskaber, antal.....	26	58	80	70	62	25	18
Grønne regnskaber i % af alle	19	36	47	41	38	17	11

Note: Tallene for 1997-2000 fremgik af beretning nr. 11/01 om grønne regnskaber og miljøledelse.

Det fremgår af tabel 1, at der siden 1999 har været et markant fald i andelen af virksomhedsregnskaber/årsrapporter med grønt regnskab fra 47 % i 1999 over 38 % i 2001 til 11 % i 2003. De grønne regnskaber i 2003 var koncentreret på 4 ud af 17 ministerområder.

4. Rigsrevisionen undersøgte, jf. beretning om grønne regnskaber og miljøledelse, kap. IV, hvilke oplysninger de 70 grønne regnskaber for 2000 indeholdt vedrørende henholdsvis miljøpræstationer, miljøinitiativer og styringsmæssige aspekter. Jeg har på tilsvarende vis gennemgået de 18 grønne regnskaber for 2003 og sammenholdt resultatet heraf med resultatet fra 2000-gennemgangen.

5. Hvad angår miljøpræstationer, er andelen, der rapporterer herom, faldet. Endvidere rapporterer de grønne regnskaber for 2003 generelt om færre miljøparametre end i 2000. Dog indeholder en større andel af regnskaberne oplysninger om papir og affald. Min gennemgang af oplysninger om miljøpræstationer i 2003-årsrapporterne vi-

ser endvidere, at nøgletallene kun i et vist omfang er sammenlignelige, og at der ikke synes at være sket nogen forbedring på dette felt.

Hvad angår miljøinitiativer, indgår der ikke i samme omfang som tidligere oplysninger om miljøpræstationer i de grønne regnskaber. Der er tale om et relativt fald på samtlige parametre.

Min gennemgang har i øvrigt vist, at de grønne regnskaber for 2003 indeholder relativt flere oplysninger om institutionernes miljøledelse, end de grønne regnskaber for 2000 gjorde. Dette skal dog ses i sammenhæng med, at stort set alle de statslige virksomheder, der i dag aflægger grønt regnskab, er at finde på Miljø-, Trafik- og Forsvarsministeriets områder. Dette er ressortområder, som alle er kendetegnet ved, at departementet har udarbejdet en overordnet miljøstrategi for hele ministerområdet.

III. Afsluttende bemærkninger

6. Jeg kan konstatere, at det med Akt 63 11/12 2002 kun er muligt for statslige virksomheder at bilægge årsrapporter grønt regnskab, hvis Finansministeriet eller ressortdepartementet er indforstået hermed. Kun få statslige institutioner aflægger i dag et grønt regnskab i forbindelse med årsrapporten. Hertil kommer, at der ikke synes at være sket en forbedring af de grønne regnskaber. Andelen, der rapporterer, om miljøpræstationer er faldet, nøgletalsoplysninger er stadig kun i et vist omfang sammenlignelige, og oplysninger om miljøinitiativer er blevet mere sparsomme end tidligere. Relativt set er der dog for det fåtal af institutioner, der aflægger grønt regnskab, sket en forbedring i forhold til de styringsmæssige aspekter.

7. Finansministeriet har oplyst, at styringen af de statslige institutioner i dag tager sit udgangspunkt i regeringens moderniseringsprogram, hvor fokus særlig er på effektivisering i staten, jf. publikationen Effektiv opgavevaretagelse i staten fra oktober 2003. Som det fremgår af denne publikation, er miljøaspektet ikke et særligt indsatsområde, men indgår på linje med andre hensyn.

Finansministeriet bemærkede videre, at et af målene med udformningen af årsrapportordningen var at få etableret en fokuseret rapporteringsordning, der i højere grad end virksomhedsregnskabsordningen afspejler den faktiske styring i de statslige institutioner. I årsrapportordningen er der derfor stillet krav om, at institutionerne skal afrapportere på eksterne mål og resultatkrav. Miljøaspektet vil således blive afrapporte-

ret i årsrapporten, såfremt miljøaspektet indgår som et centralt element i styringen af institutionen.

8. Jeg er enig med Finansministeriet i, at afrapporteringen på eksterne mål og resultatkrav skal afspejle den faktiske styring, hvorfor elementer der ikke styres på, ikke bør medtages i årsrapporteringen.

Jeg finder imidlertid fortsat, at der kan være god økonomi for de statslige virksomheder i at fokusere på miljøaspektet – miljøpræstationer (forbrugsdata), miljøinitiativer og miljøledelse – og afrapportere herom i årsrapporterne, fx i form af et grønt regnskab. Dette både under hensyn til, at alle statslige institutioner skal virke for miljøforbedringer, og til at undersøgelsen (beretning nr. 11/01) viste, at de institutioner, der havde sat fokus på miljøet via de grønne regnskaber, havde formået at opnå miljøforbedringer og i et vist omfang også økonomiske besparelser.

Jeg har samtidig bemærket, at regeringen ultimo 2004 har fremlagt en energispareplan, som lægger op til en særlig indsats i det offentlige. Det fremgår af den bagvedliggende aftale, indgået som led i finanslovforhandlingerne for finansloven for 2005, at parterne på baggrund af de forventede energibesparelser er enige om at gennemføre generelle bevillingsreduktioner af ministeriernes driftsbevillinger for 2006, 2007 og 2008.

9. Jeg betragter hermed beretningssagen om grønne regnskaber og miljøledelse for afsluttet.

Henrik Otbo